

Franckesche Stiftungen zu Halle

Der beeden berühmten holländischen Theologen, D. Campegii Vitringä und D. Johann Meyers verschiedene Gedanken über die letzte Weissagungen Ezechiels ...

Metzler, Johann Benedict

Frankfurt und Leipzig, 1760

VD18 1318590X

Caput I.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-213055

totius terræ cap. 45, 7. 8. cap. 46, 16-18. cap. 48, 21. 22. Quæ pristinæ urbi & reipublicæ non respondent.

SECTIO. IV.

Expenduntur varia Mosis ac Prophetarum oracula de futura totius populi Israelitici in terram Canaan reductione, deque reædificatione Hierosolymæ & Templo ejusque ministerio.

CAPUT. I.

Ex diversis Mosis & reliquorum Prophetarum vaticiniis ostenditur, remigrationem populi Israelitici in terram Canaan ex harum rerum numero esse, quæ fieri possunt, & credibile esse, non duas duntaxat tribus Judæ & Benjaminis, a Romanis abductas, sed & reliquas decem, olim ab Assyriis deportatas, in suam patriam esse reducendas.

HActenus vidimus, propheticas Visiones Ezechielis, novem ultimis capitibus comprehensas, neque sub Templo secundo, juxta proprium literæ sensum, neque mystice sub N. T. fuisse impleras. Nunc instituti ratio postulat, ut, quod in Proœmio Thef. 19 promissimus, de vero sensu harum prophetiarum conjecturas nostras in medium proferamus. Conjecturas dico; quia vaticinia eventu nondum comprobata sunt obscuriora, quam quæ actu & de facto sunt impleta, quum hæc per comparisonem eventuum cum prædictionibus perspicua fiant. Quemadmodum vocatio genti-

gentium juxta Pauli effatum Rom. 16, 26 olim erat *mysterium*, apud universas gentes *tacitum*, ipsisque Judæis incognitum, ratione circumstantiarum & modi, eas scilicet absque circumcissione esse servandas, quod in N. T. per Apostolos est revelatum: ita quoque Judæorum futura conversio *mysterium* vocatur Rom. 11, 25. quatenus omnis modus istius conversionis nondum est revelatus, nec dum omnes circumstantiæ sunt perspicuæ, quæ non nisi experientia cognoscuntur & a complemento apertæ fient, quo tempore scilicet, quibus mediis & modis hæc conversio futura sit.

II. Cum autem plerique Judæi ea omnia, quæ prophetæ de statu Ecclesiæ & politiæ Judaicæ futuro prædixerunt, literaliter eventum fortitura esse contendunt, & omnes duodecim Tribus in possessionem terræ Israelis reducendas, Hierosolymam reædificandam & Templum materiale denuo struendum esse credant, operæ pretium erit, examinare varia Mosis & aliorum prophetarum oracula, priusquam de Ezechielis visionibus conjecturas nostras proponamus, ut videamus, quid illis concedendum denegandumve sit, & utrum omnia literaliter, an autem quædam mystice sint exponenda.

III. *Reditum* Israelitarum in terram Canaan, docent innumera prophetarum testimonia ex quibus illustriora ac clariora producemus, non aliorum Interpretum fide & auctoritate, sed quo-

quorum sensum Dei gratia propria meditatione affecuti sumus, ut manifestatione veritatis nos erga conscientiam hominum commendemus. Ne jam dicam de celebri promissione Abrahamo facta Gen. 15, 18 seq. cap. 17, 7. 8. neque de similibus oraculis Exod. 23, 23. Levit. 26, 40-45. Deut. 11, 21-24. cap. 19, 8. expendendum lectoribus propono illustre vaticinium, quod extat Deut. 30, 1-10. cum primis comm. 3. 4. 5. *Reducet Dominus Deus tuus captivitatem tuam* &c. Quæ vel soluta captivitate Babylonica impleta, vel tempore futuro implenda sunt. Nondum impleta esse, docet 1. temporis circumstantia vers. 1. cum hanc conversionem & restitutionem Israël præcedere debeant omnes maledictiones & calamitates cap. 28. & 29. prædictæ, ex quibus illa notatu digna cap. 29. comm. 21-24. expressa, quam a Romanis accepturi erant, cum terra sulphure & sale comburenda, ut neque conferretur, neque germinaret, neque ullæ in ea crescerent herbæ, qualis fuit ruina Sodomæ &c. 2. Quod hæc liberatio erit universalis omnium tribuum Israël per omnes populos dispersarum, & in *extremitate cælorum expulsarum* vers. 3. 4. quæ liberatio neutiquam comparanda cum visitatione domus secundæ, cum non omnes reversi in terram, non decem tribus ab Assyriis deportatæ, nec filii Israël & Judæ, per Ægyptum, Ammon & Moab, aliasque terras dispersi, sed quidam tantum, qui ex Babylonia

ad.

adscenderunt, homines tenuioris fortunæ, & pauci ex illis. 3. Post hanc liberationem Israelitæ gaudebunt majori prosperitate ac dignitate, quam unquam obtinuerunt sub Templo primo, temporibus Davidis & Salomonis, quorum regnum erat florentissimum vers. 5. 9. ad quam amplitudinem ac majestatem nec Politia nec Ecclesia Hebræorum pervenit post captivitatem Babylonicam, cum essent sub servitute vel Persarum vel Græcorum, vel Romanorum. 4. Post hanc liberationem Israelitæ non migrabunt rursus in captivitatem, nec revertentur ad pristina enormia scelera, quia Deus eorum cor circumcidet &c. vers. 6. coll. Jes. 11, 9. Ezech. 36, 24. seqq. cum sub secundo Templo multiplicati sint latrones & homicidæ, hæretici ac Sadducæi, quemadmodum illud Abarbenel ex Josepho Gorionide ostendit, quod etiam Flavius Josephus memoriæ prodidit. 5. Post hanc liberationem istæ maledictiones, quas Deus populo suo comminatus fuerat, hostibus ejus obvenient vers. 7. cum tempore Templi secundi Israelitæ bella, famem ac pestem experti fuerint, hostibus corroboratis. vide sis Abarb. in *Pentat.* fol. 401. 2. *Prædicat. salutis* fol. 6. 2.

IV. Objicitur quidem passim a viris doctis traditio Hebræorum, quæ extat in *Seder Olam* cap. 30. nec non in *Mass. Erachin.* fol. 32. 2. *Niddab* f. 46. 2. *Bechai in Pent.* f. 220. 2. ubi Sapientes dicunt: *Prima & secunda hæreditas est vobis*

vobis, sed tertia hæreditas vobis non est; idque probant ex hoc loco. Deut. 30, 5. *Reducet te Dominus Deus tuus ad terram, quam possederunt patres tui, ut possideas eam.* Ergo (dicunt nonnulli Christiani Doctores) post hæreditatem Josuæ atque Esræ non erit futura tertia hæreditas terræ Canaan. Sed respondeo, Disputare Rabbinos in Gemara, an Judæi eo tempore, quo terram Canaan non possident, teneantur dare oblationem primam, & an terra eandem habeat sanctitatem, qua olim gavisa fuit? quod dubium solvunt dicendo, sanctitatem, qua Josua & Esra sanctificarunt ac consecrarunt terram Israelis, etiamnum eam sanctificare & tempore futuro; licet hodie terram non possideant, obligari tamen dare oblationem sacram; eoque fine locum allegant Deut. 30, 4. 5. ut probent, terram semel a Josua, & iterum ab Esra fuisse consecratam, sed tertia vice non esse denuo consecrandam, eo quod istam consecrationem ab antiquo adhuc retineat. R. Bechai ita exponit: *Hæredias prima & secunda est ipsis, quia terram Israelis primo per Josuam, secundo per Esram hæreditavunt, sed non hæreditavunt reliquas terras. At vero in tertia hæreditate non erit illis hæreditas terræ tantum, sed totius mundi. Hinc additur: quin benefaciet tibi & multiplicabit te præ patribus tuis. Inde ergo minime sequitur, Israelitas in eam terram non regressuros, cum illud passim Judæi ex vers. 4 & 5 comprobare consueverint. In Tractatu Talm. San-*
bedrin

bedrin de patrum reditu dubitant, filios tamen credunt in patriam redituros.

V. Aliud argumentum suppeditat Moſis Canticum Deut. 32, 34-43. *Nonne illud abſconditum* &c. qui textus noviffima tempora refpicit. Apoſtolus Rom. 15, 10. prima verba commatis 43 allegavit, fideles nempe ex gentibus DEum cum Judæis celebraturos. Ratio additur: *quia ſanguinem ſuorum ulciſcetur* (Dominus) *& ultionem retribuet hoſtibus ſuis at expiabit terram ſuam, populum ſuum.* Verbum *כפר* habet ſignificationem mundationis. Ergo terra *Israe-*
lis, quæ nunc anathemate percuffa, quod prædixerat Malachias cap. 4, 5. cui adhuc ſubjacet, ab eo liberabitur & purgabitur, *anathema non erit amplius* Zach. 14, 11. Ita hæc ultima verba Moſis Coccejus intellexit: *Recipiendos in gratiam etiam Judæos, & quidem cum tranquillitate terræ eorum, ita tamen, ut nullum Templum carnale reædificandum ſit, ſed Judæi ut Chriſtiani terram ſuam ſine ſervitute elementorum mundi obtenturi ſint, ſicut olim a Chriſtianis poſſeſſa.* Conſer Jer. 31, 39. 40. Luc. 21, 24. Abarbanel in *Pentat.* f. 409. 1. ad hunc locum Deut. 32, 34-43 prudenter annotavit, omnes priores prophetias hujus capituli, quibus Deus hæreditatem terræ & proſperitatem promiſerat, atque iniquitatem *Israe-*
lis, nec non calamitates, quæ iis propterea evenirent, prædixerat, non fruſtraſſe eventum; & quia iſtæ partes Cantici, continentes promiſſiones & comminationes

juxta id, quod scriptum est, impleræ sunt, credendum esse ait, hanc ultimam partem de vindicta hostium & liberatione populi sui quoque certo certius implendam esse.

VI. Ex Psalmis unicum locum proferre volupe est, qui extat Psal. 69, 36. 37 *Deus servabit Zionem, & ædificabit civitates Judæ, & habitabunt ibi, hæreditarioque jure eam possidebunt. Et semen servorum ejus possidebit eam, & diligentes nomen ejus habitabunt in ea.* An hæc Davidis, vel Zorobabelis & Esræ temporibus conveniunt? Id negant Aben Esra & Abarbenel, qui calamitates præcedentes ad præsentem caprivitatem suam, hanc vero felicitatem ad tempora ultimæ liberationis per Messiam referunt. Nec diffitentes habebimus Christianos, qui Psalmum hunc vaticinium de Christo ejusque passionibus continere, ideoque ab Evangelistis & Apostolis passim allegatum esse, norunt. Hieropsaltes ergo Spiritu prophetico nomine Messiæ Judæis gravissimas calamitates imprecatus est, ut veniret super eos ira usque ad finem (1 Thes. 2, 16.) sed post istas gravissimas imprecationes & maledictiones ad laudem invitantur cæli, & universa terra vers. 35. ejusque ratio redditur vers. 36. 37 salvatio Zionis, reparatio desolataram civitatum & hæreditaria terræ possessio. Sicut Deus solet comminationibus judiciorum suorum subnectere benedictiones Deut. 29, 30. Jer. 30, 23. seq.

VII.

VII. Tranſeamus ad alios Prophetas, & rursus præcipua duntaxat oracula intueamur; ex quibus clarissimum est illud Jes. 11, 11-13. ubi tota prophetiæ series ad futura tempora nos deducit. Postquam propheta descripsit Messiam ratione ortus & qualilatum ac donorum vers. 1. 2. & administrationem regni ejus vers. 3-9 subditorum collectionem subnectit, partim ex gentibus vs. 10 partim ex Israelitis & Judæis vs. 11-16. ejusque congregationis tandem effectus ac fructus addit, nempe concordiam Israelitarum ac Judæorum, atque victoriam ab hostibus reportandam vers. 13-16. De gentibus inquit vs. 10. *Fiet ergo in die illo, ut Radicem Jischaï, quæ stabit in signum populorum, gentes quærant, eritque quies ejus gloria.* De Israelitis vero & Judæis vers. 11-12. *Et fiet die illo, ut Dominus secundum admoveat manum suam ad acquirendum reliquias populi sui, qui relictæ fuerunt ab Assur . . . & ab insulis maris. Et extollet signum inter gentes, congregabitque depulſos Israelis, & dispersiones Judæ colliget ex quatuor finibus terræ.* Cuivis hoc caput vel obiter inspicienti patet, neque felicitatem & tranquillitatem regni vs. 6-8. neque magnitudinem scientiæ vs. 9. neque illustrem gentium vocationem vs. 10. neque congregationem decem tribuum ex Assur, cæterisque remotissimis locis, & disperſorum Judæorum ex insulis maris, sive Europa, Israelisque & Judæ ex quatuor angulis mundi collectionem vs. 11-12.

neque concordiam Israelis & Judæ vers. 13. sub Templo secundo complementum suum habuisse.

VIII. Nec absimilis est prophetia Jes. 49. si inter alia rite ponderentur commata 6. 8. 12. 14-19 seqq. ubi agitur de reductione Israelis, emissionē e vinculis, restitutione hæreditatis dissipatæ, vastationum terræ Israeliticæ reparatione, Ecclesiæ dilatarione, gentiumque ministerio in Israelitarum adductione. Abarbanel *Comment. in Propb fol. 75. 2.* ad h. l. ait, hanc prophetiam de domo secunda explicari non posse, quod tunc Israelitæ ex quatuor mundi alis non redierint, sicut comm. 12. promittitur; & comma 14. non quadrare in captivitatem Babylonicam, eo quod Judæi, qui septuaginta duntaxat annos in Babylonia habitaverant, dici nequeant *deserti a Deo*. Denique, ne nimis prolixi fiamus, lectores ablegamus ad Jes. 59, 20. 21 & sequentia capita usque ad finem libri, quæ cuncta de plenitudinis gentium ingressu & Israelitarum restitutione agunt, novissimis temporibus expectanda.

IX. Sed clarius & copiosius de Israelitarum in patriam reductione Jeremias & Ezechiel vaticinati sunt. Ubi tamen accurate attendendum, ne vaticinia ad reduces Israelitas ex captivitate Babylonica referenda confundamus cum iis, quæ liberationem & reductionem futuram exhibent. Ita v. gr. prophetiæ Jes. 14, 1-3 propria verba, *nam miserebitur Do-*
minus

minus Jacobi, Kimchius refert ad liberationem e captivitate Babylonica, sequentia vero, & *eliget denuo Israel* &c. ad futuram restitutionem. Sed recte monet Abarbanel, prophetam initium facere prophetiae a consolatione & liberatione ex captivitate Babylonica, ideoque non statim transilire ad aliam liberationem, neque comma 2 explicari posse de futura liberatione, sed de domo secunda & Babylonica oppressione; & praedicto Babyloniorum excidio, sermonem esse de visitatione domus secundae com. 3. & seqq. tunc *peregrinos adjunxisse se ad domum Jacobi*, & praesertim temporibus Chasmonaeorum, Babylonios, Idumaeos, aliosque populos relictis idolis Hierosolymam sese contulisse. *Israel* igitur non de decem tribubus, sed de residuis ex decem tribubus, qui cum fratribus suis non migraverant in Assyriam, sed cum tribubus Judae ac Benjaminis in terra manserant, & a Cyro ceterisque regibus dimissi soluta captivitate in patriam redierant, non immerito censet accipiendum. Pari modo vaticinium Jer. 50, 4. 5 de *filiis Israelis* & *filiis Judae* Kimchius atque Abarbanel non de decem tribubus ab Assyrio deportatis accipiunt, sed de residuis Israelitis in terra, qui postmodum una cum tribubus Judae ac Benjaminis per Nebucadnezarem in Babyloniam abducti, & cum iis ex ea liberati. Ast comma 19 & seq. Kimchius ad futura tempora refert coll. cap. 31, 34. atque *Israel* de decem tribubus

bubus in Assyriam abductis interpretatur. Abarbenel autem hisce verbis quoque residuos ex Israele, ab Assyrio non deportatos, denotari vult, quia com. 20 dicitur, *nam condonabo iis, quos residuos fecero.*

X. Ita Jer. 3, 14-19 (sive 9-14.) dubium oritur, utrum propheta loquatur de tempore liberationis ex captivitate Babylonica, an de tempore futuro? De *aversa Israelis*, & *sorore ejus Juda* sermonem esse, liquet vs. 6-12 & v. 14 alloquitur *filios aversos Israelis: accipiam vos unum ex urbe, & duos de familia, ac reducam vos Zionem*. Quorum verborum sensum Kimchius esse putat: *Etiam si unicus Judeus tantum sit in urbe gentium, tamen eum inde sumam: etiam si duo in uno populo, tamen inde eos capiam*, voce *מִשְׁפָּחָה* *populum* denotari, ostendit ex Jer. 1, 15. Zach. 14, 16. Kimchius, Abarbenel, aliique exponunt de futura liberatione, alii interpretes de liberatione ex Babel. Sed obstare videntur circumstantiæ contextus vs. 17. 18. coll. Jes. 2, 2-5. Mich. 4, 2. ubi dicitur, *omnes gentes Hierosolymam congregatum iri ad nomen Domini*; (quod nomen veteres Hebræi de *Messia* exponunt coll. Zeph. 3, 8.) & *domum Jude cum domo Israelis venturam pariter e terra aquilonis in terram, quam Deus majoribus possidendam tradiderat*. Nisi ista verba tempore illo, in diebus illis, ad alia sequentia tempora referas, sicut infra cap. 23, s. 6. 7. Quidquid hujus rei sit,

sit, Jer. 3, 18 agitur de tribus Judæ, Benjaminis ac decem tribuum futura reductione.

XI. Succedit locus Jer. 16, 14 seq. *Ecce dies veniunt, dictum Domini, quibus non dicitur amplius, vivit Dominus, qui adscendere fecit filios Israelis e terra Ægypti: sed vivit Dominus, qui adscendere fecit filios Israelis e terra septentrionis, & ex omnibus terris, quo expulit eos: nam reducam eos in terram suam, quam dederam majoribus ipsorum.* Sensus est perspicuus. Nova beneficia obscurabunt veterum memoriam. Liberatio ex una terra Ægypti inferior erit liberatione populi ex quatuor plagis mundi. Ejusdem commatis est prophetia Jer. 23, 3. 11. ubi tamen non tantum de restitutione ultima, verum etiam de liberatione ex Babel sermo est, sicut & cap. 33. Adde Jer. 31, 1. 6 seq. cap. 32, 36-41. His verbis Abarbenel ait contineri congregationem futuram totius Israelis, sed v. 4-44. reductionem duarum tribuum tantum tempore Zorobabelis impletam.

XII. Ut oraculis oracula conjungantur, ex reliquorum Prophetarum monumentis clarissima testimonia adduxisse sufficiat, quæ nostra non indigent elucidatione, cujusmodi sunt illa, quæ extant apud Ezechielem cap. 11, 15-20. cap. 20, 32-44. c. 34, 11 seq. & integris capitibus 35. 36. 37. 38. 39. Abarbenel in fol. 7. 1. *Ezechielem ordinem prophetiarum capitum 37. 38. 39. ex Cantico Moïsis Deut. 32, 34-43. accepisse: suspicatur.* Adde Hof. 1, 11. *Et con-*